

Po pošti prejeman:

velo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
tredrt 6 — 50
mesec 2 — 20

V upravnistvu prejeman:

velo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
tredrt 5 —
mesec 1 — 70

Če pošiljanje na dom
70 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 254.

V Ljubljani, v sredo, 5. novembra 1902.

Letnik XXX.

Circulus vitiosus.

Časnikarji na hodnikih državne zbornice uganejo marsikatero senačno vest, ki jo razbojnajo po brzobjavi in telefonu na vse strani. Tako so te dni sestavili novo koalicijsko vlado, v kateri bi bili zastopani Poljaki, Čehi in Nemci. Sicer smo že doživeli koalicijsko vlado, a se tudi prepričali, da avstrijski parlament niso prava tla za take poskuse, dokler divja narodnostni boj. In ravno sedaj je to vprašanje takorekoč prva točka dnevnega reda. Ako se uradniški vladi ne posreči, da jo spravi v zavetje odsekov dvorane, dvomimo da bi bila srečnejša koalicijska. Sicer pa so nemška glasila takoj odgovorila, da je koalicijska s Čehi še-le tedaj mogoča, ko ti dovolijo nemški držav. jezik. To je sedaj konj, ki ga jasejo nemški generali. Ne pomislijo pa, da je preje treba vsakemu narodu dati zagotovilo popolne ravnopravnosti, ki jo potrebuje za naravni svoj razvoj. Ko bodo vsi narodi prepričani in varni, da se jim ni treba bati germanizacije in potujčenja, potem bodo tudi iz proste volje državi to dovolili, kar v istini potrebuje. A prazne so sanje in brezvspešne nakane, da bi posamezni narodi svoj narodni obstanek žrtvovali na žrtveniku nemške birokracije, ki po naukih stare centralizacije šole predstavlja državo.

Zato smo že iz početka dr. pl. Körberja taktiko glede jezikovnega vprašanja označili kot nesrečno, in sicer dvakrat nesrečno. Prvič si je dr. pl. Körber sam obtežil stališče, ko je poklical vse nemške stranke, da naj razsojajo o češko-nemškem vprašanju. Kako naj stvarno sodi o tem težavnem in zapletenem vprašanju n. pr. dr. Straucher iz Bukovine ali Jodok Fink s Predarlberga?

Vlada je torej vse nemške stranke poklicala kot sodnike o čeških zahtevah in s tem že „a priori“ onemogočila vsak uspeh pogajanj.

Dalje ni bilo nobenega pravega povoda, da je gospod dr. pl. Körber dne 16. oktobra dal duška svojim notranjim čustvom, katera so morala razburiti češke poslance. Previdnost bi bila zahtevala, da vlada ne uliva olja na žrjavico in mrzlih kapelj na

razbeljeno železo. Razmere v zbornici [so danes neugodnejše nego pred 16. oktobrom.

Najbolj nesrečna pa je misel, ki jo je sprožil dunajski dopisnik nekega berlinskega lista. Ta kar brez ovinkov napoveduje: Šah Čehom! Združijo naj se vse stranke proti Čehom, da rešijo proračun, vojni zakon, pogodbo z Ogrsko, trgovinske pogodbe in tiskovni zakon. To je lahko rešeno, možak pa je pozabil povedati, kako naj se to stori. Dr. Herold je v nedeljo že odgovoril na te grožnje rekoč: Vlada se jako moti, ako upa, da nas zopet pomiri s praznimi obljubami ali grožnjami. Vlada je sicer odločila pogodbo z Ogrsko, toda nam ni treba čakati te prilike. Nasilstvo proti Čehom v parlamentu pa ni 24 ur mogoče. Mi čakamo, da nam vlada dá zadoščenje za jezikovni nered. Zdaj je še mogoče, da nam vlada zgradi zlat most. Ako zamudi to priliko, potem tudi o zlatem mostu nočemo več slišati.

In tako sodijo sedaj vsi češki krogi brez razlike strank, tako sodi češki narod. Politična debata v kratkem pokaže, ali vlada računa z razmerami, kakršne so, ali zdrane še dalje v „circulus vitiosus“, v katerem kolobari že tretje leto.

To pač smemo danes zopet ponavljati, da ta parlament niti črke jezikovnega zakona ne bo zapisal na ploščo, kakor ga je dr. pl. Körber predložil strankam. Državni zbor more skleniti splošen okviren jezikoven zakon za vso državo, nezmožen pa je, da bi določil, kakšni napisi ali pečati naj so pri tem in onem uradu. To je naloga deželnih zakonov in naredeb. Zato so tudi najnovejši „osnovni načrti“ — circulus vitiosus, iz katerega se ne izmotá noben Herkul.

Deželnozborske volitve na gornjem Štajerskem.

Volivni možje kmečkih občin gorenještajerskih so si izvolili včeraj 15 dežel. poslancev, izmed katerih so doslej le trije pripadali nemški ljudski stranki. Izid včerajšnjih volitev je naslednji: V Brucku ob M. je s 70 proti 64 glasovom zmagal dosedanji poslanec nemški nacionalci F ü r s t proti kon-

servativcu Maderju, v Feldbachu sta prodrli konserv. kandidata K r e n n in W a g n e r s 191 od 210 oddanih glasov. Graška okolica si je le z dvema glasovoma večino izvolila mesto dosedanega zastopnika konser. Huberja »bauernbundovca« Daniela. Od 206 oddanih glasov jih je namreč dobil le 104, njegov nasprotnik pa 102 glasova. Ta okraj so imeli konservativci že 30 let v posesti. Daniel je prodril edino le s pomočjo soc. dem. Okraj Hartberg si je ohranil dosedanji konservat. H a g e n h o f e r, ki je dobil 133 od 138 oddanih glasov, nasprotno pa ni imel srede konserv. Neumayer v Irduingu, ker je ondi prodril letos prvič bauernbundovec Stieg s 37 glasovi proti 32. Enaka nesreča je zadela konservativce v Judenburgu. Tudi tu jih je porazil bauernbundovec B r a n d l, ki je dobil 65, kons. Herk pa le 51 glasov. V Lipnici sta prodrli tudi letos oba konserv. kandidata H o l z e r in S c h w e i g e r s 177 proti 34 glasovom. V Ljubnem so bili poraženi nemški nacionalci, ker je zmagal bauernbundovec B u r g e r s 56 proti 32 glasovom; zopet največ s pomočjo soc. demok. V okraju Lienzen so bili poraženi nem. nacionalci. Bauernbundovec F r a n k je dobil 31 od 55 oddanih glasov. Nemški nacionalci niti niso postavili kandidata. V Murau-u je žreb odločil poraz konservativca Rieglerja proti bauernbundovcu Z e d l a c h e r j u; oba sta dobila po 32 glasov. V Radgoni je zmagal kons. K e r n z 98 proti 10 glasovom, v Stainzu konserv. K u r z s 125 proti 70 glasovom, v Weizu pa konserv. B e r g e r, ki je dobil 155 od 161 glasov. — Konservativci so torej izgubili štiri, nemški nacionalci pa dva mandata, obe stranki v korist bauernbundovcev, ki so torej pridobili šest mandatov. Izvoljeni so večinoma vsi s pomočjo soc. dem., v katerih rog bodo morali trobiti. Nacionalci so si ohranili le en mandat.

Nova vojaška predloga.

Prvotna predloga vojne uprave je torej definitivno pokopana radi določbe o rezervistih, ker se je na Dunaju in v Budimpešti jasno pokazalo, da vlada v nobenem slučaju ne more računati na zmago. Sedaj so izdelali nov načrt, ki ga vladi predložita parla-

mentoma morda že jutri. Novi načrt slove: Dne 1. oktobra k izvežbi pozvani nado-mestni rezervniki se odpuste 1. decembra, ker je upanje, da se dotlej že uveljavi novi zakon. Po uveljavljenju tega zakona se pozove k topništvu in mornarici 6000 nadomeštnih rezervnikov. V to svrhu bodo pa odbrani le taki, ki ne vzdržujejo rodbine, ki niso oženjeni in ki vsled tega tudi ne trpe škode pri svojem obrtu. Kontingent vojaških novincev se zviša na leto za 20.000 mož, a vselej le za dobo enega leta. — Ta načrt, ki je znatno boljši od prvotnega, je bil že sestavljen pri zadnjem kronskem svetu. Danes se vojni ministri zopet snidejo v posvet pod cesarjevim predsedstvom, kjer bodo definitivno formulirali načrt in sestavili dotično poročilo. Gre se sedaj le za to, naj-li pride novi načrt takoj na dnevni red mesto dosedanega, ali pa naj se smatra za popolno novo predlogo. V češkem klubu v tem oziru niso edini.

Razprava o Koerberjevi izjavi.

V vladnih krogih prevladuje mnenje, da bo mogoče bržkone že v jutrišnji seji poslanske zbornice pričeti z razpravo o izjavi ministerskega predsednika v zadevi rešitve češko-nemškega vprašanja. Na potu se dosele le še razni nujni predlogi. Jutri pred sejo se zbera po poročilu dunajskih listov načelniki parlamentarnih klubov, da se odstavijo z dnevnega reda vsi še številni nujni predlogi ter zapostavijo za vladni predlogi o vojaških novincih in proračunskem provizoriju. Čehi so že izjavili, da nimajo nič proti temu, če se prej vrši razgovor o Koerberjevi izjavi, da pa jej morajo takoj slediti nujni predlogi. S tem načrtom vlada in Poljaki niso zadovoljni in morda niti jutrišnji razgovor ne poda o tem nikake jasnosti. Nerešenih je še 15 nujnih predlogov, od teh so jih vložili 12 češki, 2 nemški poslanci, enega pa češki socialci.

Iz brzobjavk.

Trimesečni budgetni provizorij predloži avstrijska vlada parlamentu že v eni prihodnjih sej. — Breiterjeva afera. V zadevi razžaljenja poročnika Molnarja ni prišlo do sporazumljenja. Breiter je izjavil po svojih pričah, da

LISTEK.

Vendetta.*

Spisal Guy de Maupassant.

I.

Vdova po Pavlu Severiniju je stanovala s svojim edincem v majhni hišici, sezidani na strmem obronku poleg mesta Bonifacio. To mesto, ležeče na strmem pobočju gorovja in deloma čepeče na skalnatem pomolu nad penečim se morjem, zre kakor veliko belo oko na grebena pečevja, ki se beli tuintam na morski ožini med Korziko in Sardinijo. Kakor skriven grajski hodnik se vije med temi čermi ozka morska gladina, po kateri se gibljejo dolni ribičev italijanskih in sardinskih, a vsakih štirinajst dni prisopihata tu sem parnik iz Ajaccia.

Hiša vdove Severinijeve je bila takorekoč prilepljena na skalnatem obronku, in iz njenih treh oken se je videla le mrtva puščava ter sivo pečevje ter razbeljeni brebir.

Ona je živela tu sama s svojim sinom

* Krvna osveta prebivalcev na otoku Korziki.

Antonom in njegovim psom Skokom. Bil je to velik, pretrgan pes, dolge in mršave dlake, kakor so navadno ovčarski psi. Sina je navadno spremljal na lov.

Nekega večera so prinesli vdovi njegovega sina mrtvega. Napadel ga je zavrato in zabodel z nožem Nikola Ravolati, s katerim sta se nedolготega sporekla. Morilec je zbežal v Sardinijo.

Ko so položili pred vdovo mrtvega edinca, ni vila obupno svojih rok in lica ni porosila niti ena solza: gledala je venomer topo svojega ljubljence in telo ji je odrevenelo.

Naposled pa je položila svojo velo starikavo roko na mrtvo telo — in obljubila je sinu, da se bo maščevala.

Nikogar ni hotela, da bi ostal čez noč pri mrtvecu; bedela je pri njem le ona in zvesti Skok. Ubogi pes je tulil in zavijal, da je spreletavalo mozeg in kosti; legel je poleg postelje, glavo je položil na tla, zroč v gospodarja, in rep je stisnil med noge. Zdelo se je, da trpi zvesta žival prav kakor mati, ki se je zdaj sklonila nad mrtvim truplom in ga rosila in močila s solzami, ki

so naposled predrle zatvornice in odprle vso srčno, silovito bol.

Mladenič, ležeč na hrbtu, je bil videti, kakor da spi, oblečen v hodno suknjo, ki je bila po prsih razrezana in raztrgana. Sledovi krvi so bili povsod: na razgaljeni srajci, na telovniku, na hlačah, po licu, po rokah. Kepe strjene krvi so se sprijele v gosti bradi in v laseh. Starka je jela brbljati in govoriti sama za se. Skok je nekoliko prenehal tuliti, kakor da bi poslušal njene besede.

»Čakaj, čakaj, maščevala te bom, ti moj ljubi, dragi, ti moj ubogi otrok!

Spi, le spi, saj ti prisegam osveto — ali me čuješ? Jaz sem — jaz, tvoja mati, ki ti to obljubuje! In ona izpolnjuje svoje obljube, tvoja mati, saj ti to dobro veš!

In počasi se je sklonila nadenj ter prižela svoje mrzle ustnice na mrtve ustnice svojega sina.

Tedaj pa je zopet začel Skok udelavati. Zavijal in tulil je dolgo zategnjeno, srce pretresujoče, strašno...

Tako sta ostala oba, mati in pes, združena v tugi, do belega dne.

Antona Severinija so zagreblili po obi-

čaju in čez nekaj tednov je v Bonifaciu že povsem utihnila govorica o tem dogodku.

II.

Anton ni imel ne brata, ne drugih bližnjih sorodnikov. Nobenega moža torej ni bilo, da bi izvršil osveto. Samo mati, sključena starka, je mislila na to.

Dan na dan je opazovala neko belo kr-pico, ki se je razprostirala na nasprotni obali, onstran morske ožine.

To je bila sardinska vasica Longosardo, kamor so se skrivali korziški razbojniki in gusarji, potikajoči se po teh čereh.

»V to gnezdo in nikamor drugam se je skril Nikola Ravolati,« si je mislila starka, ki je poznala te kraje in ljudi že iz mladih let.

Presedela je dneve in dneve ob oknu, gledaje v daljavo in premišljevala o svoji csveti.

»Kaj naj neki počnem, ker nimam žive duše, ki bi mi bila na uslugo in sama že tudi lezem v grob?« Tako so mrmrala njena škrbasta usta.

Vendar ona je obljubila, — obljubila osveto, in prisegla jo je ob telesu svojega

za izjave v parlamentu v javnosti ne odgovarja, zasebno pa je voljan izjaviti, da ni imel namena žaliti. Ker Molnar s tem ni bil zadovoljen, sta Breiterjeva zaupnika odločila mandata. — V o g r s k e m d r ž a v n e m z b o r u se je včeraj pričela razprava o proračunskem provizoriju. — Italijani v Črni gori. Te dni se je mudila v Črni gori italijanska komisija, ki je proučevala ondote kulturelne in gospodarske razmere ter pripravljala pot za povzdigo trgovinskih razmer med Italijo in Črnogoro. In Avstrija? — Srbski kralj obišče našega cesarja. Iz Belgrada javljajo, da kralj Alekander v kratkem pride v Budimpešto na obisk našega cesarja. — Sultan odlikoval grofa Goluhovskega. Zunanjemu ministru je podelil sultan veliki kordon Osmanje-reda v briljantih. — Nadvojvoda Ferdinand Karl v Pragi. Nadvojvoda Ferdinand Karl je odpotoval včeraj na svoje mesto v Prago, kakor poveljnik 18. pehotne brigade. — Skofovske konference se prične 11. novembra. Prejšnji dan je posvet škofovskega vseučil. odbora.

Praznik krščanskih socialcev v „Novem Vodmatu“.

Zopet je krščansko socialna organizacija praznovala preteklo nedeljo lepo slavnost svojega dela, v katerega se nasprotniki sicer zaganjajo, do katerega se pa s publicimi svojimi frazami ne morejo povspeti. Dejanjska skrb in delo za delavske stanove sta v »Novem Vodmatu« slavlili krasen praznik.

25 novih hiš »Slov. delavskega stavbinskega društva« je prišel blagoslovit prevziveni g. knezoškof dr. A. B. Jeglič. Društvo je z upravičenim ponosom lahko praznovalo ta dan, saj je delavskim stanovcem zgradilo že 96 domov. Okolu in okolu delavske naselbine v Vodmatu bile so vse hiše v zastavah. In naša delavska naselbina? Ta se je posebno potrudila, da si da ta dan praznično lice. Dve dolgi ulici, v katerih stoje dosedaj ondi zgrajene hiše, bili ste polni vihrajočih zastav, okrašeni s slavaloki in vencji, sredi naselbine pa je na visokem drogju plapolala slovenska trobojnica, znamenje trdne narodne zavesti krščanskih socialcev.

Belobelečene deklice so čakale g. knezoškofa, ob slavaloku so pričakovali knezoškofovega prihoda tudi društveni odborniki, na čelu jim č. g. dr. Krek, šentpeterski župnik č. g. Malenšek, dalje vodmatski župan g. Marenčič, zastopniki »Bralnega društva«, na čelu jim društveni predsednik g. Klun, zastopniki raznih naših ljubljanskih društev in mnogi gostje iz Ljubljane, med katerimi smo opazili g. dr. V. Gregoriča, dež. poslanca dr. V. Schweitzerja, dr. Brejca in mnogo drugih. Člani »Slov. delavskega stavb. društva« so bili okoli svojega odbora polnoštevilno zbrani.

Ob prihodu knezoškofovemu pozdravil je knezoškofa dr. Krek, proseč ga blagoslova delavskim domovom in društvenemu delovanju. Knezoškof je odgovoril, da je z veseljem prihitel blagosloviti delavske domove, v katerih naj vladajo vse čednosti. Predsednik bralnega društva g. Klun je pozdravil knezoškofa imenom »Bral. društva« ter ga prosil, naj poseti tudi »Bralno dru-

sina! Ta misel ji je rojila neprestano po glavi. Kaj bi naj počela? Po noči ni mogla več spati, po dnevu pa je strmela pred se in tuhtala ter pretehtavala vedno iste misli.

Pes ji je polegal pred noge dremaje in se iztegovaje, a naenkrat je zopet privzdignil glavo in zavijal turobno, zategnjeno...

Od kar ni imel več gospodarja, je sleherni dan tulil in zavijal, kakor da bi se spominjal nanj in kakor da bi se mu vtisnil spomin, ki ne otemni ne za pičico.

A neke noči, ko je jel Skok po svoji stari navadi tugovati in cviliti, zablišnila se je materi v glavi neka misel — neka krvoželjna, divjaška misel. Premišljevala in pretuhtovala jo je vso noč, do belega dne. Ko je vstala in se oblekla, je krenila naravnost v cerkev. Tam je pokleknila na hladni tlak in goreče molila ter prosila Boga, da naj jo podpira in krepi, da naj ji da potrebno moč, da bi dostojno maščevala svojega sina.

Nato se je pomlajena vrnila. Na dvorišču je bila stara kad, v katero se je stekala dežnica iz strešnega žleba; to kad je prevrnila in izlila iz nje vodo, in naposled jo je s kolci in kamenjem pritrdila na tla. Na kad je trdno privezala Skoka, kateremu pa ni bilo prav po volji to novo domovanje.

(Konec prih.)

štvo, ki ima lepe svoje društvene prostore sredi naselbine. G. knezoškof je odgovoril, da bo to rad storil, saj je to društvo lep vzgled, kako naj bi se tudi drugod ustanavljala društva.

Sedaj pa so obsuli knezoškofa mali otročki, katerim je skrb in pridnost starišev s pomočjo »Slovenskega delavskega društva« preskrbelo zdrave domove. Segali so po knezoškofovih rokah, zli mu v oči in knezoškof je stal sredi mej njimi, okolu in okolu pa je videl njihove stariše, katerim so se lesketale solze veselja v obeh. Vsi pa smo videli v knezoškofu pravega prijatelja ljudstva, ki z izredno ljubeznivostjo obdaje z ljudstvom ter ga vnema za vse dobro in plemenito. In tudi nam so prišle v oči solze sreče, da imamo takega v resnici apostolskega škofa.

Sredi izmeje čete zlatolasi deklic in kodravih dečkov stopili ste nežni deklici Mara Breskvarjeva in Anica Elsnerjeva. Tudi ta mladina je hotela knezoškofu razodeti svoja čustva. In čul je presvetli knezoškof iz ustic Marice Breskvarjeve iskren pozdrav:

»Novi Vodmat ves vesel
Vas, presvetli, je sprejel,
Blagoslov mu nosite,
Sreče z neba prosite,
Z Vami mi bomo molili,
Božje milosti prosili,
Vas ne bomo pozabili.

Ko ste deklici izročili knezoškofu krasna šopka svežih cvetic, tedaj je Anica Elsnerjeva še pogumno pristavila:

»Sprejmi šopek v svete roke,
S šopkom pa tudi naše srce.«

Nato je gospod knezoškof šel, da se preobleče v cerkveno obleko. Skoro je bil zopet med ljudstvom. Predno je knezoškof prišel z blagoslovljenjem hiš, nagovoril ga je društveni predsednik dr. Krek, povdarjajoč, da danes, ko društvo praznuje svoj javni nastop, moramo hvaležni pripoznavati, da bi društvo ne storilo tega, ako bi Bog ne dal svojega blagoslova. Ako Bog ne zida hiše, se zastoj trudi tisti, ki jo zida. Govornik je kazal na četo nedolžnih otrok, katerim je trud starišev preskrbel zdrava stanovanja, in dejal, da že pogled na to mladino naj bi društvu pridobil novih prijateljev. Mi pa se danes še trdneje oklepamo svojega knezoškofa, ne samo radi tega, ker je sam prijatelj delavcev, ampak tudi namestnik Gospodov, ki je bil pravi prijatelj delavskega ljudstva.

Knezoškof je odgovoril z navdušenim nagovorom na zbrano ljudstvo. Želel je, da bi vladalo v novih domovih zdravje in vsaka čednost: čistost, ponižnost, krotkost, sramežljivost, dobrotljivost in hvaležnost do Boga. Strah božji je najboljši temelj za srečno življenje. Ako bodo imeli Vaši otroci to, se ne bodo izgubili, ampak bodo ostali srečni. Skrb za družine vladaj mej družbinski očet. Knezoškof je povdarjal, da je do tako lepih uspehov privedla posebno s k r b d u h o v n i k o v, ki nesebično skrbijo za ljudstvo. Izrekel je posebno zahvalo g. dr. Kreku in vzklil: »Nesebična ljubezen do bližnjega vlada tu. Bodi blagoslovljena!«

Knezoškof je na to šel od hišice do hišice, v vsaki hišici je stopil v notranje prostore, v katerih so se zbrale družine, in blagoslovljal je družine in njihove domove. Obiskal je tudi »Bralno društvo« ter mu želel najboljnjih uspehov. In ko se je odpeljal skozi slavalok nazaj proti domu, bile so še bolj, kakor prej, opravičene besede na slavaloku: »Naša srca Vam!« Z navdušenimi »živio-klici« smo se poslovili od svojega ljubljanskega nadpastirja in želeli smo od srca, da bi Bog dal moči društvu in odboru in vsem članom, da bi veliko socialno delo, delavskim stanovom preskrbeti zdravih stanovanj, mogli vztrajno in srečno nadaljevati. Z naprej se veselimo na prihodnji naš praznik, ko se tekom tekočega meseca blagoslovijo novi delavski domovi na Viču. Naprej z Božjo pomočjo!

Defraudacija v »Slovenskem umetniškem društvu«.

Infamija liberalnih »umetnikov«.

Tudi slovenski umetniki imajo torej svojega defraudanta. »Slov. umetniško društvo« v Ljubljani, katero se je v zadnjem času trudilo, da bi iz slovenskih »umetnikov« izgnalo kar največ »klerikalizma« in jim vtilo liberalne ideje, to društvo je prišlo ob svoj denar, slovenska muza pa ob svojega Groharja.

»Umetniško društvo« je imelo od 1. razstave 1209 K denarja v hranilnici. To hranilnično knjižico je hranil blagajnik I. G. Poleg tega je imel blagajnik v rokah tudi vso vstopnino letošnje 2. umetniške razstave, kakih 600—700 kron, od društva pa je bil dobil posojilo v znesku 400 K. Vse ta denar je blagajnik I. G. odnesel, tako da ima društvo okoli 2000 K škode. To je za društvo toliko hujši udarec, ker blagajnik ni poravnal nobene dru-

štvene obveznosti. I. G. je v terek odpotoval, a pravil je, da bo v soboto že v Ljubljani. Odbor je hotel imeti sejo, a ker blagajnika ni bilo nazaj, je začel poizvedovati, kam je šel in čemu. Izvedelo se je samo, da je vzel večji kovčeg seboj. To naglo odpotovanje tik pred sejo, se je zdelo odbornikom sumljivo. Vprašali so v hranilnici in tam izvedeli, da je blagajnik dvignil ves društveni denar do zadnjega krajcarja. Kam je nezvesti blagajnik pobegnil, še ni znano, sodi se pa, da se je že v soboto vkrcal in da je sedaj na potu v Ameriko.

To je prvi del te »umetniške« komedije, ki se imenuje defraudacija, zdaj pa pride drugi del, ki je infamija. Prvi del je zagrešil blagajnik, provzročitelj drugega dela naj pa slovenski umetniki sami iščejo in se mu primerno zahvalijo za veliko škodo, ki jim jo je naredil.

Infamija, ki jo je zagrešil blagajnikov sodruženik v »Narodu« se glasi:

»Kakor rečeno je bil I. G. jedini klerikalcev v društvu. Blje pobožen in pri klerikalcih jako priljubljen. Moj slikarji, ki so pri »Umet. društvu«, je pri cerkvah in sploh pri duhovnikih, jedino I. G. dobil kaj zaslužka. I. G. je slikal kardinala Missio, slikal po raznih cerkvah in za duhovnike kar na debelo slikal podoba »Srca Jezusovega«. Naravno je, da je tudi v društvu samem vedno vplival v smislu klerikalcev. Grozil je pri vsaki priliki, da ne ostane v društvu, če bo to postal liberalno društvo, in sploh vedno zahtopal interese in zahteve klerikalcev. B. l. je tudi jako dobro znan pri »Slovencah«, kjer so mu šli na roko, kakor gredo samo svojim somišljenikom in kamor je I. G. zanesel marsikako lukavičino jajce. »Slovenec« je I. G. tudi podpiral pri marsikaki intrigi in sploh od njega dobival svoje informacije v umetniških zadevah in zlasti o umetniškem društvu. Blagajništvo se je I. G. poverilo prav z ozirom na to, da je valed naročil za cerkve in duhovnike materialno še dosti dobro stal in pa da se klerikalcem pokaže, da se v društvu njihovi somišljeniki nikakor ne odričajo. Vrh tega se je gotovo tudi mislilo, da je tako pobožen mož, ki slika svetnike in kardinale, bolj vreden zaupanja, kakor kdo drugi. In prav ta pobožni umetnik je postal defraudant in je oropal umetniško društvo do zadnjega vinarja.

Tolika podlost izkiva odločen odgovor. Če bo umetnikom neveden, — vedo, kdo je odgovoren za infamijo.

Grohar je bil ravno tako malo »klerikalcev«, kakor n. pr. g. Malovrh. Kdor je slišal njegovo — evfemično povedano — govorjenje, je videl takoj, da ima pred seboj človeka, ki »Narod« bere in zavziva. »Slovenec« ni bil v nikaki zvezi, pač pa z »Narodom«. Enkrat samkrat je bil zadnja leta v našem uredništvu, ko je prinesel od odbora umetniškega društva sestavljeno reklamno notico za razstavo. Mi smo bili sploh skrajno previdni proti vsem »umetnikom«, ki so v takozvanem »Slov. umetniškem društvu«, in izkušnja kaže, da smo imeli prav. Sploh pa, ali je poleg izvestnih ljudi sploh mogoč blagajnik, ki bi ne bil liberalcev?

In sedaj pride ta infamija, da liberalci v društvu svojega soliberalca proglasaajo za »klerikalca«, ker se je izkazalo, da je defraudiral. Prej so ga seveda tudi slavili kot svojega kompanjona, kolikor sploh zavist je dopuščala kolegialnosti.

Se značilnejše pa je, da se tu v »Narodu« vsi poleg Groharja proglasaajo za liberalce. Torej vsi udje »Slov. umetniškega društva« so liberalci? To je treba na glas povedati, če je res.

To dejstvo nam pojasnjuje marsikaj. V »Slov. umetniškem društvu« se je gojilo kaj malo umetnosti. Pravili so nam ljudje, ki se res zanimajo za umetnost, da so prišli v »Narodni dom« med te »umetnike«. A poleg pijače in strašno neumetniških govorov ni bilo ničesa videti ne slišati. Odtod tudi strahovita praznosta idej, tista žalostna proza na umetniški razstavi, ki je napolnila vsakega obiskovalca z žalostjo. Istinito, marsikdo bo vesel te vesti, da so liberalci gospodje člani umetniškega društva, ker se bo čutil prostega one moralne vezi, katero smo ravno mi vedno naglašali, in ki se glasi: Podpirajmo domačine, četudi slabo delajo!

Nedavno je ravno zaradi Groharja »Narod« napadel frančiškane, ker niso hoteli tistim rokam izročiti slikanje svoje cerkve, katerih delo so v Trnovem s stroga zbili, da ga svet ne vidi, in ki so zdaj svojo umetnost — vsekako ne slikarsko — pokazale tudi »Slov. umetniškemu društvu«. Takrat je bil Grohar njihov, frančiškani pa »sovražniki domače umetnosti«. Isto je bilo pri sv. Petru v Ljubljani.

Kakšne izkušnje imajo duhovniki z liberalnimi »umetniki«, smo že večkrat opazovali. Duhovnik nabira darov za cerkveno sliko. V »Narodu« pa se mu rogajo do-

pisniki: »Farška bisaga ni nikdar sita«, »Predrago bogoslužje«, »nič ne dajte za cerkev«. Tako se hujška proti njemu. Ko je vkljub temu duhovnik nabral potrebno vsoto, se pritiska nanj, da mora zaradi rodoljubja podpirati domačega »umetnika«, če le moči liberalca, drugače ga ti »umetniki« v »Narodu« strgajo. »Umetnik« gre na delo in zmaže tak nestvor, da se zaradi rodoljubja priti domov med župljane. Vse se prestraši, ko vidi ženalnost liberalnega »umetnika«. Namesto svetnika naredi kakega žandarja, namesto Matere Božje naslika kako deklino. Večkrat se je že zgodilo, da je nesrečni duhovnik vrgel tje denar »umetniku« in se ni upal obesiti v cerkev takega nestvora. In potem gre tak »umetnik« v »Narodni dom« in se tam baha: »Mi smo liberalci! Kaj bodo farji!« Poznamo enega, ki je rekel: »Jaz nečem od farjev živeti.« Zdaj pa le za cerkve dela.

Povedali bi lako še zanimive podrobnosti, vendar neradi v javnem listu obešamo na plot domačo revščino. Za danes izjavljamo le sledeče:

1. Slovensko umetniško društvo ima dolžnost, da odgovori javno in odločno v oficielni izjavi na »Narodovo« infamijo. Ako tega ne stori, bomo priobčili imena sodruženikov.

2. One gospode, ki imajo oddajati cerkvena umetniška dela, vabimo, da pridejo v naše uredništvo, kjer dobe natančnejše informacije.

Dnevne novice.

V Ljubljani 5. novembra.

Podeljena je župnija Kranjska gora č. g. Ludv. Skufca, župniku v Krškem.

Poročil se je danes g. Zilih, c. kr. gimnaz. profesor v Gorici, z gdnjo Ido Lampe.

K volitvi v Ljutomeru. »Narod« je, kakor pravi, »od srca vesel«, da ni bil izvoljen gospod Korošec in da je izvoljen gospod Kočvar. Menda pa ta volitev tudi ne bo posebno po »Narodovo« volji, ker gospod Kočvar doslej ni bil strankar in se je doslej briga samo za svoj stan. Z ljudmi, ki odkrito podpirajo »Štajerčeve« namene, tudi on ne bo mogel iti. Ako bi bil gospod Korošec šel mej volivce in na volišče, bi »Narod« niti najmanjšega veselja ne imel, ker bi tako vse intrige ostale brezvspešne. Sicer pa stoji že danes trdno, da preke katoliških načel slovenska politika na Spodnjem Štajerskem ne bo mogla iti. »Narod« naj se na grobu svojih narodnih načel ne veseli prežgaj.

K deželnozborski volitvi v celjski okolici. V včerajšnjem telefoničnem poročilu se je radi šuma v telefonu urinila pomota. Glasovi se na nemškutarsko in soc. dem. stran niso cepili. »Štajerec«, katerega so nemškutarji ustanovili radi deželnozborskih volitev, je pokazal, da nima nič vpliva. Zdolšek in Apak sta oba Slovenca in so ju torej volili slovenski volivni možje, ki so bili izvoljeni na narodni program.

Iz Trsta se nam piše: »Slov. Narod« je prinesel v marsičem neresnično poročilo o shodu minole nedelje v Škedenju. Ker je imel tržaški dopisnik »Slov. Naroda« tako natančno preštete glave na shodu navzočih somišljenikov, ker so se mejklici, naperjeni proti prof. Spindiču, mogli poroditi le v fantaziji kake domišljave glave in ker vsebina Linhartovega namišljenega odgovora prof. Spindiču ni mogla biti nikomur drugemu znana, nego s samemu Linhartu, sklepa se prav lahko z vso gotovostjo iz vsega tega, da je tržaški dopisnik »Slov. Naroda« gospod Linhart, kateremu so bile radi priseganja zvestobe Bismarcku svoj čas na realni pristrižene peroti. Ker je pa tržaška socialna demokracija v zvezi z židovsko iredentovsko komoro, ne moremo drugače, nego obžalovati »Slov. Narod«, da je prišel po gospodu Linhartu v to — židovsko - laško - iredentovsko zvezo. Oj divno ime, katero je na čelu lista, kaj ne izgineš še od tam, da daš prostora drugemu, tega glasila vrednemu imenu?

Shod v Mozirju. Dne 31. okt. je prišel dr. Karlovšek v spremstvu ključavničarja Rebeke predstavljat se tudi v Mozirje. Bilo je kakih 30—40 volilcev v gostilni pri pošti. Dr. Karlovšek je dejal, da je prevzel kandidaturo za to, da pokažemo na-

sprotnikom, da napredujemo in da s časoma lahko tudi zmagamo. Pred 6 leti bila je diferena v mestni volivni skupini C-lje okoli 200 glasov, kakor sedaj stvar stoji, lahko jo skrajšamo na 90, ali še bolj, lahko tudi zmagamo, nemogoče ni ničesar, zlasti, ako se vsi volitve udeležijo in tudi žene vdove na volišče spravijo. Ko bi prodrli, bi se najpopred potegoval za obrtnijske in trgovske šole. Ker jih nimamo, je vzrok, da naši obrtniki in trgovci z nasprotniki ne morejo konkurirati. Sploh pa je malo upanja v Gradcu kar doseči, najboljše bo spet abstinenca. Osem poslancev je premalo, da bi delali obstrukcijo. Na to se oglasi k besedi g. Ivan Lipold in odločno zahteva, da gredo poslanci v zbornico in da tam obstruirajo, sicer bodo se manje dosegli, ako jih ne bo tam. G. Rebeck ga je pobijal in dokazoval, da ne kaže iti našim poslanecem v Gradec, ampak podvojiti klic: „Proč od Gradca!“ G. Praprotnik, nadučitelj, znan liberalce, vprašal je g. dr. Karlovška da-li je tudi on za program, ki ga je g. Korošec v št. Martinu v Zadretski dolini razvijal. On mu na kratko odgovori, šole morajo biti, toda na pravem mestu in dobre. Slednjič se je dalo g. dr. Karlovšku zaupanje in zagotovilo, da ga bomo vsi volili.

Novo društvo. V Štefanji vasi pri Ljubljani so ustanovili „Katol. slov. izobraž. društvo“.

Krajni šolski svet v Škofji Loki je namesto umrlega g. župnika Feliksa Zavadnika izvolil za predsednika vrlega župana zminške občine g. Luko Dagarina.

Kulturno delo uradnega lista. „Laibacher Zeitung“ je sedaj pričela tudi posredovanje v ljubezenskih stvarih čisto po vzoru židovskih listov. Tu se ponujajo n. pr. dekleta in „dame“ v „znanje“ moškim itd. Sploh se pa tudi iz Kleinmayrove knjigotržnice ponujajo knjige, katere so v podobnem slogu.

Iz Radeč pri Zidanem mostu se nam piše: Na neki tukajšnji hiši visi deska s samonemškim napisom, ki baje naznanja, da se ondi dobé koleki in znamke. Ako pa zahtevaš kolekov, povedo ti, da jih več ne prodajejo. Čemu torej še visi deska na hiši?

Iz Vodice se nam piše: Dne 20. okt. je bila v Vodcah konferencija „sodalatis ss. C.“; udeležba je bila velika. Pozdravili so ob enem brata gosp. vodiškega župnika, misijonarja gosp. Janeza Žužka, ki je bil od leta 1864 v Ameriki in od lanske jeseni biva v Vodcah.

Ogenj. Dne 1. nov. od 6.—8. ure je Janezu Fajlarju, posestniku v Bodešičah, župnije Ribno do cela pogorelo gospodarsko poslopje in tik njega stoječa hiša. Požarna bramba ribenska je bila v kljub grdi poti hitro na mestu, kmalu na to tudi blejska, ki pa radi pomanjkanja vode pri najboljši volji niste mogli dosti več rešiti, nego 2 stropa pri hiši in hlevu. Škoda je cenjena na 3600 K, zavarovan pa je bil le za 1000 K. Ravno lani je gospodarsko poslopje primerno povečal ter popravil, za kar je potrošil 2000 K in vsled tega se tudi zelo zadolžil. Zgorelo mu je popolnoma vse, razven malo repe in krompirja. Zgorelo mu je nad 100 stotov lepe krme, prav vse orodje, žito, vsa obleka razven te, v katero so bili oblečeni. Ima 6 malih, nedoraslih otrok, najmlajši star še le 5 mesecev in bolehen, katerega je imela mati že dvakrat v ljubljanski bolnišnici. Zato se, povsem pošten pogorelec v svojem žalostnem in bednem stanju obrača s ponižno prošnjo do usmiljenih dobrotnikov da bi mu prej ko prej priskočili na pomoč ali z denarjem, ali z lesom, ali s krmo vsaj za 1 kravo, z obleko, kakoršno koli. Prečastite gg. župnike pa lepo prosi za denarne zbirke, katere naj bi blagovolili vposlati g. župniku v Ribnem. Zažgal je okrog 6. ure zjutraj neki neznan potepuh, ki je takoj pobegnil v gozd. Videl ga je 8 letni pogorelec sin. Hudobnega požigalca doslej še niso zasledili.

Gradnja uradnega poslopja za okr. glavarstvo v Novem mestu prav dobro napreduje in bo že prihodnji teden pod streho. Pri kopanju temelja so našli mnogo prazgodovinskih predmetov.

Brzovlak Dunaj-Nica. Beljaško ravnateljstvo državnih železnic nam naznanja,

da pojde prvi brzovlak Dunaj-Nica dne 15. novembra z Dunaja in isti dan iz Nice, oziroma dne 16. novembra iz Pontablja proti Dunaju.

Iz Ustja se nam piše: Goriška »Soča« je objavila iz Ustja dopis, v katerem se liberalci zgražajo nad agitacijo takozvanih »klerikalcev« o priliki zadnjih občinskih volitev. Dopisnik predbaciva nekaterim, da so dajali razne ponudbe in obljube, da bi dosegli odborniška mesta in županov sedež. Na to odgovarjamo, da bi se šele od liberalcev morali učiti, kaj je nezalishana in strastna agitacija. Ali niste videli nekoga, katerega ime pa zamolčimo, kako je brezplačno volivcem delil jed in pijačo, da bi zlezal na županov stol? Tudi mešetarjev je bilo več. Povemo pa vam, da se kolo sreče obrača in da ni še konec vseh dni.

Bojkot Stojalcowski je objavil imena vseh Nemcev in židov, ki so v Bielsku pri otvoritvi Poljskega doma zasramovali Poljake, jih ometavali z gnjilimi jajci in pljuvali nanje. Zdaj Poljaki vse te ljudi bojkotirajo in javljne bodo ti ljudje, ki žive od Poljakov, še zdaj poizkusili svoje surovosti. Zdaj, ko čutijo nasledke bojkota, pa drug za drugim zagotavljajo, da se niso udeležili kravala.

Za vinske kupce. Iz Buzeta v Istri se nam piše: Največje upanje za istrskega kmeta je dobra vinska letina. Letos je iz početka slabo kazalo, mraz je uničil precej grozdja. Ali, hvala Bogu, vinogradniki so povsem zadovoljni z vinsko letino, kar se tiče kakovosti. V buzetskem okraju se dobi izborno vino. Na žalost pa nas letos vinski trgovci in kupci le redko obiščejo, dasi dobé vina najboljših vrst po 25 do 30 kron hektoliter. Kdor hoče dobiti naravne in dobre kapljice, naj se obrne na okrajno »Gospodarsko zadruzo v Buzetu«, ki posreduje prodajo neposredno od vinogradnikov.

Roparski umor v Eggenbergu. Poročali smo, da je blazni H. Gleichweit umoril mater, kateri je z železnim drogrom preklal črepinjo. Sedaj se je dognalo, da je paznik umobolnega sam izvršil umor, katerega je podtaknil blaznemu varovancu. Paznik Čedenik je po umoru umorjeno ženo oropal. Čedenik je rojen v Železni Kaplji na Koroškem.

Leonidi. V dneh od 12. do 14. t. m. se bodo v prvih jutranjih urah zopet utrinjale zvezde iz zvezdne skupine velikega leva.

Nov hrvaški dnevnik „Narodna Obrana“ be pričel izhajati v Oseku.

Ljubljanske novice.

Stavbinska družba „Union“. Današnja „Laibacher Zeitung“ javlja: „Na podlagi pooblastila c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 7. oktobra 1902, št. 32.153, dovoljuje c. kr. deželna vlada dr. Vinkotu Gregoriču in tovarišem v Ljubljani, da ustanovijo delniško družbo Delniška stavbinska družba „Union“ v Ljubljani s sedežem v Ljubljani.“

Defraudacija v „Slovenskem umetniškem društvu“. Včeraj smo sporočili o defraudaciji v tem društvu. Obširneje se bavimo s to zadevo danes na drugem mestu. Priobčili smo včeraj tudi polno ime defraudatorja; zato so se vsi, ki so dotičnega slikarja poznali, smejali, ko so brali v »Narodu«, da ga Malovrh, ki je pa priobčil samo začetne črke slikarjeve I. G. — proglasa za »klerikalca«, saj je splošno znano, da se je Grohar gibal samo v liberalnih krogih, da v »klerikalne« družbe ni zahajal in da je iskal samo pri »klerikalcih« za služba, kakor ga išče mnogo liberalcev. Meji liberalci je bil, mej liberalci je živel, naj ga tudi sedaj ohranijo liberalci, — mi ga nismo marali. »Narodovi« pisavi bodo torej verjeli le tisti ljubljanski buteljni, ki se ne brigajo za nič drugega, nego za »Narod« in mu slepo verjamejo, ker nimajo svoje pameti. V včerajšnjem »Narodovem« poročilu je pa še druga infamija. »Slovenski Narod« je namenoma označil krivca samo s črko I. G., da bi ljudje mislili na slikarja g. Grilca, zato tudi piše, da je bil G. proti temu, da postane društvo liberalno in da je slikal kardinala Missia. Slikal je pa kardinala Missia slikar g. Grilo; in gosp. Grilo, ki je sprožil misel o zasnovanju umetniškega društva, je bil ob začetku tega društva za to, da umetniško društvo ne sme biti politično in liberalno. Ker ni dobil te garancije, se dalje ni menil za nastajajoče društvo. Ali tedaj v »Narodu«, ni perfidna mistifikacija našega blagega in značajnega slikarja gospoda Grilca?

O defraudaciji slikarja Groharja se nam še poroča, da je izginil, ko je od g. Jakopiča šel, da nameravajo revizorji v soboto vršiti svoj posel. Vzel je s seboj dva velika kovčga, v Ljubljani je pa pustil razne svoje slike, radi katerih je takoj umetniško društvo storilo korake, da se z njimi odločijo. Policija je stanovanje zaprla. Grohar ni vzel samo vse vstopnine umetniške razstave, ampak tudi ni plačal dolgov umetniškega društva — tudi dvorane za razstavo v „Narodnem domu“ ni plačal — in je za se pridržal tudi vso članarino. Plačal ni niti vrtnarja, ki je okrasil umetniško razstavo. Tudi mnogo osebnih svojih dolgov je zapustil v spomin. S hranilnično knjižico umetniškega društva je hodil v obrokih v „Mestno hranilnico“ po društveni denar. Prišel je sedemkrat in vzel po 50 ali 100 kron. Ta način se nikomur v „Mestni hranilnici“ ni zdel sumljiv. Tako je Grohar živel z denariem umetniškega društva nekaj mesecev. Zadnji obrok je vzel iz hranilnice meseca oktobra. To kaže, da je ta denar prej porabil, predno je pobegnil. Nadejal se je morda, da prodna na umetniški razstavi kaj svojih slik in da potem povrne denar. Ker pa občinstvo ni kupilo sploh nobene slike na umetniški razstavi, je bil tudi ta up ničev. Zadnje čase je Grohar mnogo krolal in se zelo zanamiral. Bil je videti obupan in obuvalo je imel strgano. Zato je mogoče, da ni šel daleč in — morda se trditve, da bi bil že na potu v Ameriko, ne bodo uresničile, dasi je Grohar iz Ljubljane odsoten že kakih 10 dni. Umetniško društvo ima škodo nad 3400 kron.

Skladatelj Albini v Ljubljani. K predstavi opere »Maričona« se pripelje tudi skladatelj Albini z nekaterimi člani zagrebškega gledališča. Prva predstava opere »Maričona« je jutri, druga predstava pa v soboto 8. t. m.

Detomor v Ljubljani. Danes so v mrtvašnici pri sv. Krištofu raztelesili otroka učiteljice Marije Hočvar in se je dognalo, da je bil otrok umorjen. Bil je zaduščen. Ž. mrtvega otroka je hotela Marija Hočvar vreti v stranišče, pa ga ni mogla spraviti skozi luknjo, vsled česar ga je tiščala in mu zlomila desno roko in vtisnila črepinjo.

Občinski svet ljubljanski je imel včeraj sejo, v kateri je na novo volil v mestni zdravstveni svet gg. podžupana, ravnatelja Senekoviča, lekarnarja Trnkoczyja, iz meščanstva pa g. Andr. Kremžarja in trgovca g. Roegerja. Zadnjič se je ta volitev izvršila pred 14. leti. V kuratorij mestne višje dekliske šole so izvoljeni gg. Senekovič, K. Bleiweis, Dimnik, Levec, Fr. Novak, R. Perušek. Prošnja trnovskih posestnikov, da bi mesto opustilo služnost prirejati na „Kernu“ led za mestne ledenice, se odkloni, istotako se zavrne prošnja posestnikov na Privozu, Sredini in na Prulah, da bi se ondi napravili cestni kanali. Ker je deželna vlada razveljavila sklep obč. sveta, ki je hotel zvišati ukovino za otroke, ki ne stanujejo v Ljubljani, se je sklenilo, da se takim otrokom vstop v mestne šole zabrani. Mestni policijski stražniki dobe nove dežne plašče iz štajer. lodna. Veljali bodo 2000 K. Trpežno dobo so jim določili na 5 let. Obč. svet. Turk je predlagal, naj se oddajo ta dela konkurenčnim potom in naj se, ako le mogoče, oddajo kakemu malemu obrtniku. (Kaj, ako bi v tej zadevi krojaška zadruga obvestila svoje člane, naj si sestavijo odbor, ki se bo za to delo poganjal? Opomba por.) Priziv g. dr. Počka radi rekonstrukcije njegove hiše v Strelški ulici, v kateri hoče gđ. Osvirk otvoriti gostilno, se je po poročilu g. Turka zavrnil. Gospod Predovič je bil za to, da se rekurzu ugoditi, ker bi dosledno moral magistrat nastopiti tudi proti takim gostilnam, ki imajo še slabše prostore. Pri Levčevi hiši v Kopitarjevi ulici se napravi hodnik za 2190 K. »Mestni dom« ima v prvem nadstropju strohnele stropce. Tvrda Faleschini bo morala to popraviti na lastne stroške, stropovje pod streho se pa ne odobri še tri leta. Pod streho se napravi še ena soba za ognjegasno društvo. Občinski svetnik Predovič vpraša, kdo je imel nadzorstvo pri tej stavbi. Župan: »Stavbni adjunkt Kochl« Pri poročilu o delovanju ognjegasnega društva smo čuli, da ognjegasno društvo ne opravlja nič več brezplačne službe v gledališču. Na interpelacijo podžupana, zakaj mestna občina ljubljanska ni dobila ravno tako, kakor graška, poziva od vlade, naj naznani dela prenešenega delokroga, ki ji dajejo veliko posla in katere bi mogla prevzeti država, obljubi župan, da bo deželno predstavitelstvo o tem vprašal, ker se mu to postopanje res čudno zdi. V tajni seji je dobil meščanstvo posestnik gosp. Anton Verhovec.

O revoluciji l. 1848 je včeraj predaval g. dr. Schweitzer pred množestvilno zbranim občinstvom v „Kat. domu“. Popisoval je „predmarčno“ dobro in v njej vladajočega krivičnega jožefinskega duha, ki je bil vse drugo prej kakor »klerikalni«. Potem so prišli krvavi marčni dnevi in revolucija. Ljubljanci so takrat tudi rebelirali, strgali podobo Metternichovo, razdeljali mitnice in

županu pobili okna. Potem so se pomirili. Revolucija pa je trajala na Dunaju dalje, dokler je nista ukrotila Windischgrätz in Jelačić. Predavanje je bilo zanimivo, posebno zaradi tega, ker je g. govornik citiral razne liberalne fraze in izreke iz one dobe in jih primerjal z današnjimi liberalnimi izreki.

Predsednik višjega sodišča v Zadru g. Gertscher si je danes ogledal justično palačo.

Prijeti ropar. Karl Fischer, hlapec pri panorami v Lattermanovem drevoredu, je bil včeraj zvečer aretiran. Dolže ga, da je na Koroškem oropal nekega Janeza Porento. Iskali so ga že povsod. Tukaj ga je zasledil ljubljanski policijski detektiv. Odgnali ga bodo v Celovec.

Vojak ropar. Desetnik Kovač, ki je pri Glincah s svojim bratom napadel nekega potujočega krojaškega pomočnika, boče izročen tukajšnjemu deželnemu sodišču.

Tovarno za lep prevzame s 1. januarjem novoustanovljeni konzorcij. Kupna cena je znašala okoli 600.000 kron. Delo se bo nadaljevalo.

V konkurz je prišel Elvard Kristan, trgovski agent v Ljubljani.

Na tla podrl. V Selenburgovih ulicah je danes dopoldne mesarski pomočnik M. Acl podrl na tla posestnika dr. Koslerja, kateri se je na desni roki poškodoval.

Ponesrečena namera. Mesar I. Sl. je mislil danes po noči na tržaški mitnici utihotapiti nad 50 kg. mesa v mesto, pa so ga zasačili.

Dezertiral je vojak 27. pešpolka Ferd. Fink.

Napad Ivan Fink, hlapec pri Časnovarju na Dolenjski cesti je bil včeraj zvečer na Glincah, ko je šel domov v Novo vas, napaden od nekega neznanega človeka, katerega pa je pograbil in ga vrgel na tla, potem pa je urno pete odnesel.

Ponesrečen izvošček. Luka Cerar, izvošček na Opekarski cesti št. 5, je v nedeljo na poti z Dobrove domov se ponesrečil. Konj se mu je splasil in je prevrnil voz. Cerar je prišel pod voz in se znatno poškodoval.

V Ameriko. Predvčerajšnjim in včeraj ponoči je s tukajšnjih kolodvorov odpotovalo v Ameriko 246 oseb.

Prestavljen je iz Ljubljane znani hajlovec asistent tobačne tovarne Adenau. Včeraj je baje svoje vsenemške kosti že nesel iz Ljubljane.

Tatvine. Bivša natakrica Ana Resser iz Zdanega mostu je ukradla včeraj zvečer Frančiški železnik na Zabjeku št. 3 zlato uro, vredno nad 80 kron, zlato verižico in zlat prstan in jo je popihala in Ljubljano. — V teku meseca oktobra je ključarski vajenec P. pokradel Kolarjevemu poslovojni na Mestnem Trgu orodja v vrednosti za 30 kron in je 3. t. m. pobegnil. — Čavljarski pomočnik I. A. ukradel je Mariji Železnik na Starem Trgu, kjer je delal galoše in jih prodal; naprej ukradel je tudi Ant. Lovšinu v isti hiši 26 kron in je pobegnil na Tirolsko.

Žepna tatica. Zaprli so žepno tatico Marijano Knez. Ukradla je že pred tedni Jožefi Ivnik v Mengšu iz žepa 5 K. Včeraj jo je okradenka videla v Ljubljani in jo pokazala policaju, kateri jo je vzel seboj.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

* »Bankerota« Veliki Norvežan Björnsterne Björnson piše drame, katere zahtevajo igralcev-umetnikov, ki znajo položiti v svoje vloge celo svojo individualnost in z njo seveda tudi velik kos svoje umetniške duše. Uvažujoč to, smemo biti z uprizoritvijo »Bankerota« na slovenskem odru popolnoma zadovoljni, zlasti ako upoštevamo tudi letošnji program slovenske drame. Prehod od »Pepelke«, »Gospoda Jakoba« in do »Bankerota« je velik.

S sinočno reprizo smo bili zadovoljni, le v drugem dejanju ki se vrši po soareji, bi želeli nekoliko več življenja, nekoliko več finese. Naši igralci delajo prevelik razloček med glavnimi in manjšimi ulogami, tako da zgubi igra tisto soglasje, katero bi morala imeti in katero zasluži. Gospod Dobrovolsky je igral Tjudeja izpočetka nekoliko rezervirano, polagoma pa se je uživel, vendar pa smo čutili šele v zadnjem dejanju, da igra in govori iz duše. Njegova gospa soproga je bila izvrstna Nanna, isto tako gospd. Rückova kot Walburg in gospd. Kreisova kot Signe. Gospod Hašler se še ne more odvaditi napake, da govori nekoliko prehitro in s tem mnogokrat nerazločno. Ostali predstavitelji so nas zadovoljili — samo nekoliko več življenja, samo nekoliko globlje v dušo in iz duše, kar zahteva Björnson. — Presledki med dejanji, zlasti med prvim in drugim so bili pač nekoliko predolgi. Gledališče je bilo dobro obiskano.

J. P.

Razne stvari.

Defraudacija v Pragi. Aretirali so bivšega računovodjo Pekaršiderja, ker je na sumu, da je defraudiral v vavlaški za-

lozni. Kot reven človek je vstopil v službo, potem je raenkrat obogatel in živi zdaj na svojih posestvih. Izdal se je z nekimi srečkami.

Češka zmaga. V Plznu so pri obdinskih volitvah zmagali Č-hi z vsemi kandidati.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. nov. Iz domobranskega ministerstva se namerava predlagati, da se pri deželni brambi vpelje dveletna vojaška služba. Zahtevalo pa se bo večje število vojaških novincev.

Dunaj, 5. nov. V jutrišnji seji državne zbornice še ne pride na vrsto debata o izjavi ministerskega predsednika. Juri se predloži nova vojaška predloga, v kateri se za eno leto zahteva 20.000 vojaških novincev več.

Dunaj, 5. nov. (C. B.) Gosposka zbornica je danes sprejela ostala dva paragrafa načrta o terminski kupčiji v smislu predloga komisije. Nato je bil zakon vsprejet tudi v tretjem branju. Kottulinsky in poročevalec Lobkovic sta izražala nado, da bo poslanska zbornica sklenila agrarnim interesom bolj primeren zakon, kakor ga je votirala gosposka zbornica.

Dunaj, 5. nov. Liberalno nižje avstrijsko veleposestvo je sedaj proglasilo kandidate za bližnjo deželno-zborsko volitev. Med imeni so tudi trije kompromisni kandidati, namreč opata Dungal in Smolk ter grof Braida.

Dunaj, 5. novembra. V Št. Hipolitu je ostalo isto razmerje, kakor pri državnoborskih volitvah, ko so kršč. socialci izgubili mestni mandat na nemško-nacionalno stranko, katero podpira soc. demokracija, in je izvoljen Völkl. Isto je v Amstettnu, kjer je izvoljen nemški nacionallec Schmidl. V Waidhofen-u je izvoljen nemški nacionallec Schwarz. Krščanski socialci tu niso postavili kandidata. Bruck je ostal v liberalnih rokah. V Badenu je zmagal kršč. soc. kandidat Thoma.

Dunaj, 5. nov. Udeležba pri današnjih volitvah velikanska. Agitacija je silno razvita na obeh straneh. Izvoščki, postreščki in agitatorji švigajo po vsem mestu. Posebno čvrsto agitirajo ženske. Nekaj agitatorjev je bilo aretiranih. Pred nekim volivnim lokalom je prišlo do tepeža. (Opomba uredništva: Rezultat današnje volitve na Dunaju bo znan mej 6. do 8. uro zvečer. Ni nemogoče, da vsled židovskega pritiska kršč. socialci izgube nekaj mandatov na Dunaju. Kogar izmed ljubljanskih somišljeni-

kov zanima izid dunajskih volitev, ga lahko danes telefonično ali ustmeno do 9. ure zvečer izve v našem uredništvu.)

Dunaj, 5. novembra. Znani Aleksander Markič je tožil predsednika društva državnih pomožnih uradnikov Reisingerja, da mu je v listu „Austria“ opetovano nadel ime „Individuum“. Pri prvi obravnavi je bil Reisinger obsojen na 10 kron, pri vzklicni obravnavi je bil pa oproščen.

Ljubno, 5. novembra. Predavanja na tukajšnji rudarski akademiji so se danes zopet začela.

Zagreb, 5. nov. Včeraj po noči je bil tu zopet močan potresni sunek.

Praga, 5. nov. Bivši vodja kamniškega bančnega društva v Aue, trgovec Küchenmeister je poneveril nad 100.000 kron. Včeraj so ga prijeli.

Piacenza, 5. novembra. Stavka pekovskih pomočnikov je končana. Nočno delo je odpravljeno.

Girgenti, 5. novembra. Tu so ustrelili orožniki nevarnega roparja Pavla Perrara, ki je 10 let ropal po okolici.

Umrli so:

1. novembra Herman Goldman krojačev sin, 17 mes., Streliške ulice 15, hydrocephalus chron. Meningitis.
 2. novembra Ivan Tratnik, umir. redar, 65 let sv. Petra cesta 64, neuritis
 3. novembra Fran Lavrin, delavec, 25 let, Karolinska zemlja 20, pljučna jetika
- V bolnišnici:
1. novembra Josip Kugaj, gostac, 54 let, možganski edem.

Meteorološko poročilo.

Vitina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Ura	Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
4	9. zveč.	739-0	3-6	sl. svzh.	jasno	
5	7. jut.	739-5	0-0	sl. jzh.	megla	0-0
6	2. popol.	739-4	3-9	sl. jzh.	oblačno	

Srednja včerašnja temperatura 5-4°, normale 6-4°.

Dunajska borza

dné 5. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100-10
Skupni državni dolg v srebru	100-85
Avstrijska zlata renta 4%	120-55
Avstrijska krona renta 4%	100-15
Oggerska zlata renta 4%	120-40
Oggerska krona renta 4%	97-65
Avstro-oggerske bančne delnice, 600 gl.	15-60
Kreditne delnice, 160 gl.	673-—
London v vista	239-10
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116-90
50 mark	23-40
10 frankov (napoleonor)	19-07
Italijanski bankovci	95-15
C. kr. cekini	11-33

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice po nizki ceni.

Zahvala. 1244 1-1

Za mnoge priščne dokaze iskrenega sočutja med boleznijo ter ob prerani smrti našega iskreno ljubljene, nepozabnega očeta, gospoda

Janeza Bregarja

bivšega mesarja in posestnika,

kakor tudi za častno spremstvo na njega zadnjem potu izrekamo vsem sorodnikom, znanim in prijateljem ter sploh vsem onim, ki so od blizu in daleč prihiteli izkazat blagemu pokojniku zadnjo čast, svojo najtoplejšo, iskreno zahvalo. Bog plati!

V Ribnici, 4. novembra 1902.

Žalujoči ostali.

VABILO

izredni občni zbor

kmetijskega društva v Cerkljah

registrov. zadruga z omejeno zavezo kateri se ho vršil

dné 30. novembra 1902

ob pol 4. uri popoldne v prostorih hranilnice in posojilnice v šoli.

Dnevni red:

1. Razdružba zadruga. 1250 1-1
2. Slučajncsti.

Načelnstvo.

Opomba: Ker na dan 2. novembra 1902 sklicani občni zbor ni bil sklepčen, se bode na tem obnem zboru v smislu § 36, odst. 3 pravoveljavno sklepalo brez ozira na število vdeležnikov.

Oljate barve v kositarnih škaticah za razprodajalce in lastno uporabo se dobé pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice 524 5 12-6 Vnanja naročila proti povzetju.

Službe cerkvenika

si želi v vseh cerkvenih opravilih dobro izurjen, 38 letni mož, ki je bil v enakih službah že iz mladih let, tudi pri stolnici. Ima dobra, večletna sprčila. Najraje bi vstopil pri kaki večji cerkvi. — Zna slovensko in nemško; je spreten tudi za postrežnika.

Ponudbe naj se pošljejo na naslov: **Jožef Leskovar, p. Konjice** (v Gradu). 1229 3-2

Stanovanje

s petimi sobami v drugem nadstropju se odda s 1. februvarjem

Natančna pojasnila daje **Alojzij Vodnik**, kamnosek, Kolodvorske ulice št. 32.

Mejnarodna panorama

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetnostna razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Vsak teden druge dežele.

Le še do sobote, dné 8. novembra:

Šesto potovanje po FRANCOŠKI.

Najnovejše so ameriški mufoskopi.

Pet novih, zabavnih podob. 5 znamk, ki se vržejo v posamen mufoskop 50 vin.

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

SODE 1224 3-2

različnih vrst ima za prodati

Ivan Buggenig

Ljubljana Cesta na Rudolfovo železn. 5 in Bleiweisova cesta 42.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

U konkurzu se nahajajoča manufaktura „pri Amerikancu“

se od četrtega dne 6. novembra t. l. počenši cene razprodaja v Ljubljani, na Starem trgu št. 1 (prej Detter).

Na prodaj ponudeni predmeti se lahko ogledajo, ne da bi kedo silil k nakupu, in se le pripomni, da se prodaja pralno blago že pričeni s 6, lepa flanela za bluže od 16 in blago za zimsko oblačila od 25 meter in višje.

Prodaja se le od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure pop.

Oddaje se tudi večje kvantitete trgovcem.